

Előzetési feltételek

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírnyomó Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt, hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

Uj iskolai év.

Korábban, mint bárhol másutt az európai kontinensen, szeptember első napjával kezdődik nálunk az iskolai év. Hivatalosan szeptember elseje a kezdete a tíz hónapból álló szorgalmi időnek, de az iskolában is mind több tért foglaló adminisztráció az év kezdetének első hónapjából egy részt elvesz és jöllehet a tanítási idő kezdete szeptember elseje, a tulajdonképeni tanítás csak a hónap többé-kevésbé előhaladott első felében kezdődik.

A beiratásoknak szentelt pár nap eltelte után a tanító személyzet megkezdi az oktatást, a tanuló ifjuság pedig hozzáfog a tanuláshoz és az egész vonalon, az elemi iskolától kezdve fel az egyetemekig, megindul a nemzet jövő vezetőinek oktatása és tanítása.

A tanítás terén elért eredmények fellett nincs okunk panaszkodni. Közoktatásügyünk, jöllehet pénzügyileg nem éppen a leggazdagabban dotált ága állami kormányzatunknak, ugy szervezetében, mint a gyakorlati tanítás tekintetében megállja a szigorubb bírálatot is.

Tanító intézeteink, főképpen városainkban, majdnem mindenütt megfelelnek a

legmodernebb kívánalmaknak, ami be rendezésüket illeti. Bizonyos neme a versenynek, a legnemesebb versenynek, fejlődött ki az iskolafentartók közt abban az irányban, hogy az iskola ugy külsejében mutassa a hivatás fontosságát, melynek betöltése a feladata, mint eszközeinek gazdagságával igyekeznek elérni célját.

Kiváltképpen az oly helyeken, ahol állam, törvényhatóság, testületek és felekezetek tartanak fenn egymás mellett párhuzamosan iskolákat, mutatkozik szemmel láthatólag a versengésnek ez az üdvös példája.

Ahol még hiány van, — és valljuk meg, hogy sok még, minden fényes eredmény mellett a tennivaló — ott igyekeznek a közoktatásügyi kormány a hiányt kipótolni. Hiszen csak az utolsó esztendő ünneplése is egész esomó új iskolát adott az országnak és az ezredéves létehről való megemlékezésnek ez a formája nem volt éppen a legutolsó, sőt egyike azoknak a mozzanatoknak az ünnepek sorában, amelyek legmaradandóbbak és legtöbb gyümölcsöt adók lesznek a jövőben.

Amint hogy mind több gondot fordítanak iskoláink külsejére és felszerelésé-

sére, épp ugy emelkedik a tanítók képessége, képzettsége és buzgósága.

Bárhová tekintünk is, akár elemi, akár középső, akár legfelső oktatásunkra, mindenütt nagyobb követelményekkel lépünk a tanítók elé és mindenütt látjuk, hogy e növekvő igények vagy kielégítvek, vagy kielégítésökre megvan a törekvés.

Alig harmincz éve, hogy megkezdődött közoktatásügyünk tervezetének felépítése. Adott, meglevő alapra rakta le közoktatásügyünk első idealista szellemű és mély bölcsességű vezetője azokat a kockaköveket, melyeken oktatásügyünk szervezete nagyjában még ma is nyugszik. Bölcsen számolt a meglevővel és nem döntötte meg a meglevőt, hanem már eleve igyekezték jelezni azt, ami idők során megvalósítandó lesz, az ismert és megszokott rendszert fejlesztette tovább.

Az általa kijelölt uttól itt-ott történt eltérés. Volt is többszörös, és oktatásügyünk sikeres fejlődésére nézve nem mindig egészséges, kísérletezés. De az általános irány egységes volt és a kijelölt uton halad az ország a tanítás ügyének végleges és megállapodott szervezése felé.

TÁRCZA.

Búcsú.

Felejtük el egymást édes,
Míg a szívünk könnyen feledt;
Te még jobbra, én meg balra —
Isten veled, isten veled!

Érzem . . . érzem, hogy mi ketten
Közös révbe úgy se jutunk.
Talán ugy van az megírva,
Hogy elváljék életünk.

Lehet, hogy így boldog lesz te,
Virág is nyílt az utadba —
S gondjába vesz a jó isten,
Ki az árvát sohse hagyja.

Míg mellettem, tudja isten,
Mennyit kéne átszenvedned . . .
S én — látva sok szenvedésed —
Hogy gyötrődnek temelleted.

Oh, mért hogy a jövő könyve
Én előttem nincs kitarva,
Hogy láthatnám, boldog lesz-e
Két ily szegény, két ily árva?

Oh, ha tudnám, ha sejteném . . .
Eh, kegyetlen ez az élet!

Hisz eddig is mennyi álom,
Mennyi ábránd semmivé lett!

Jobb lesz, jobb lesz, ha elválunk,
Amíg lehet tan meg könnyen . . .
Amíg . . . oh, de ne hallgasd meg,
Mirel beszél hulló könnyem.

Ne . . . ne hallgasd s ne tudd soha,
Hogy szívemet mi járja át,
Mikor a te jobb jóvedert
Kimondom a búcsú szavát:

Felejtük el egymást édes,
Felejtük a sok szép álmot —
S hol nincs szegény, nincsen árva,
Találkozunk majd talán ott!

Pakots József.

Physika és metaphysika.*

— Beköszöntő. —

Tartotta Nagy-Enyeden, 1897. szept. 2-án dr. Farinos Dezső főgimn. rendes tanár.

Mai napság valóságos babyloni zavarban élünk; mindenki külön szakmára, sőt külön szakmának külön szálára szoritkozván és a

* Mielőtt Beköszöntöm felolvasásához fognék, szükségesnek tartom a következő megjegyzést előbocsátani. Physika alatt itten nem az u. n. „természettan“ értendő, hanem a tisztán tapasztalati tudományok összessége szemben a metaphysikával, mint olyan bölcsesleti tudományval, mely a tapasztalat ismert körén tágitni

a többit teljesen elmellőzvé, egymást kevesbe értjük, mint ket idegen, kik egymás előtt teljesen ismeretlen nyelven beszélnek.

S vajjon miért? Mert az egyes tudomány-szalakat magasabb egységbe összefűző szellem tudománya, a philosophia általában elhanyagolva, metaphysikai része, vagyis a bölcseslet szíve pedig épen lenézve. Hogy a philosophia esze, a logika is, nagyon sokszor mostoha bánásmódban részesül, hol önkénytelenül, hol furfangos számításból: gondolom, mindannyian több ízben tapasztalhattuk.

A magyar ember mintegy dicselkedve szokta emlegetni, hogy hiábavaló theorizálással, hasznavehetetlen bölcselkedéssel nem vesztegeti idejét. Ami nem reális, ami nem gyakorlati értékű, az ő sokat magasztalt „józsánságával“ nem fér össze. Kiesiny nemzet vagyunk, — mondogatják — első sorban életfentartásunkat, jövőnkét biztosító intézkedésekre kell fordítanunk erőnket; a philosophálás még korai fényezés volna tőlünk,

kívánva a tapasztalat világát környező ködbe is behatolni igyekeznek, mely a világ és élet kezdetének, végének és miértjének kényes és még soha meg nem oldott kérdéseit merészeti tárgyalás alá venni. Hasonlóképen kell érteni a physikus és metaphysikus megkülönböztetését is.

Hogy az eltérések, a kísérletek mellett is folyton megmaradt oktatásügyünk szervezésének kérdése a helyes uton, éppen tanítási viszonyaink és a tanítói kar fejlettsége mutatja.

Tanítói és tanári karunk, mint említők, magasra fokozott igényeket kénytelen kielégíteni és ezt az igényt képes is kielégíteni a tudatnak azzal az anyagával, melyet saját iskoláztatásakor az ország iskoláiban szerzett, melyet az ország tanító termeiből hozott magával.

Ez az egyetlen jelenség is bizonyossága annak, hogy oktatásügyi szervezetünk kiállotta a próbát és hogy az ut, amelyen haladunk, a helyes utnak mondható.

Most már a kísérletek ideje lejárt. A tanítás minden ágában, kezdve az elemi ismeretek oktatásától egészen fel az egyetemi tanításig, mindenütt megállapodott a tanítás anyaga és a tanítás rendszere.

A kötelező tanítatásnak az állam most már a maga részéről is mindenütt képes megfelelni az elemi iskola tekintetében.

A középoktatás terén pedig úgy a humanisztikus tanítás és az egyetemekre előkészítő oktatás, mint a gyakorlati kiképzés tekintetében a legkülönbözőbb intézetek kapu: vannak kitarva és várják a tanulni vágyó ifjúságot.

De nemcsak az állam tesz eleget kötelezettségének az oktatásügy terén. A mily mértékben gyarapodik a kiképzésre szolgáló intézetek száma, amily mértékben emelkednek a követelések, melyeket az állami oktatásügyi kormányzat saját tanító erőivel szemben támaszt, épp oly mértékben szaporodik

az iskolát látogató ifjúság száma, épp oly mértékben emelkedik a minél többet tanulni vágyó.

Szeptember elején minden esztendőben megnyílnak az iskolák és minden esztendőben új tanulni vágyó sereg tölti meg termeiket.

De minden esztendőben örömnapp az iskolák megnyitásának napja, mert minden esztendő előmenetelt jelent a közműveltségben való előrehaladás utján.

E. M. K. E.

Az „Ellenzék“, melynek lapjain jelentek meg első sorban azok a lelkes felhívások, melyek az Emke megalakítására ösztönöztek a hazafiakat pártkülönbség nélkül, az idők folyamán, akkor, midőn már az Emke, leküzdve az erős válságokat, igazán virágozni kezdett, heves támadásokat kezdett intézni az Emke vezető férfainak leglelkesebbje: Sandor József ellen. A támadások előbb személyi természetűek voltak, később pártpolitikai színezettel bírtak és legnagyobb hevüket akkor fejtették ki, amidőn Sandor Józsefet az eddig ellenzéki képviselői körében szabadalvúpárti képviselővé választották. Egyszerűen az volt a jelszó, hogy Sandor Józsefet minden áron el kell távolítani főtítkári állásából, holott midőn gr. Bethlen Gábor ellenzéki képviselő lett és elnöki nyilatkozataiba is többször belekeverte politikai nézeteit a kormányval szemben, a szabadalvúpárti Emke-tagok politikai szempontból sohase támadták meg.

Ugron Gábor és Bartha Miklós, szövetségese gr. Bethlen Gábor elnökkel, csakugyan meg is tették eleme minden lehetőt, és elég hamar elértek azt, hogy a közönség, mely meleg szeretettel, lelkes odaadással pártkülönbség nélkül támogatta az együletet, egyszerre meghidegült és komor érzelmekkel nézte az Emke céljaival, törekvéseivel és múltjával teljesen ellentétes pártpolitika veszedelmes kinövésait. A Gyula-Fehérvárra egybehívott közgyűlés elma-

radt, a választmányi gyűléseken az alkotás munkáját keserű harcok váltották fel, hirtelen előkerekedett egy párt, mely a két küzdő fél harcát felhasználva, új szabálytervezeteket dolgozott ki az eddigi jogok lényeges megszorításával, szerencsére anélkül, hogy az Emke közgyűlése határozhatott volna az elfogadás, vagy megtagadás iránt, mely nyílt szakadásra vezethetett volna.

Egy fájdalmas gyászeset megállította a küzdelmeket: az Emke elnöke, gr. Bethlen Gábor, váratlanul meghalt. Új elnökről kell tehát gondoskodni, kinek szelleme, tevékenysége csak az Emkének legyen szentelve, akinek nemes idealizmusa és komoly munkája visszaállítsa ismét azt a gyönyörű összhangot, melyet a sepsi-szt.-györgyi, brassyói, dévai, szamos-ujvári, deési stb. közgyűléseken oly benső örömmel tapasztalhattunk. Az egyület érdekei az elnöki szék mielőbbi betöltését követelik; e felől gondolkozni s jól megfontolva tenni mindnyájunk kötelessége. Az „Ellenzék“ fel is veti a kérdést és tájékozódni kívánván a nagy közönség között úgy az elnökjelöltek személyei, mint az új szabálytervezet egyes pontjai felől, kérdő-íveket bocsátott ki. Ketségtelenül nem rossz gondolat és igen alkalmas arra, hogy a nagy közönség, mely megteremtette az Emket, ismét ide fordítsa figyelmét és véleménye nyilvánításával jelezze az irányt, melyet az Emke vezetőinek követniök kell.

Az „Ellenzék“ első kérdése a megválasztandó elnök személyére vonatkozik, igen természetesen tudni óhajtván, hogy ki volna az, ki ezen fontos tiszttel betölteni, az egyület nagy kulturális és társadalmi missziójára való tekintettel, a társadalomban elfoglalt állásánál és köztevékenységénél fogva, leginkább alkalmas volna? Megemlíti, hogy eddig Ugron Gábor, gr. Kun Géza, gr. Korniss Viktor és gr. Bethlen András nevei forognak elnökjelöltképpen. Ezekre nézve éppen jökor jött a „Pesti Hírlap“ szept. 1-én megjelent vezércikke, mely a kérdés fontosságához mért felfogásban a mi nézeteinket is híven tükrözi vissza. Ugron Gábor,

végezzek azt helyettünk a nagyobb nemzetek: a német, a francia s az angol.

Ha ez állítás megfelelne a valóságnak, eldobtam volna a tollat, amelylyel ez elmékedést írni kezdettem, és csak . . . titokban mernek néha néha szabad perczekben philosophálni, mert hiába! az embert vágyai, hajlamai vezérlik. De szerencsére nyíltan is kiállhatok kísérletemmel, mert tények bizonyítják, hogy a feutebbi állítás inkább sikerült mentegetőzés, mint alapos igazság. Annak okát, hogy a magyar irodalomban a philosophia még nincsen méltóan képviselve, nem a nemzet kicsínységében, nem is gyakorlatias hajlamaiban kell keresni, — hiszen a görög elég kicsiny volt, s elég gyakorlatias az angol — hanem inkább irodalmának aránylag fiatal voltában, értve az irodalomnak világjelentőségű kifejlődését. A philosophia a tudományok tudománya, a művelődés kiválóbb korszakainak betetőzése, így még korai volna csüggetegen kimondani, hogy irodalmunkban sohasem fog gyökeret verni.

Hiszzen költészetünkben is fel-felcsillant néha a bölcselkedés, a metaphysikai tépelődések nemes érze. A kiválóbb költők fényes sorozata tanuskodik a mellett, s ezek: Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Vajda János és Madách.

Tisztelt hallgatóm közlök bizonyára többen csóválják fejüket, magukban még több philosopháló magyar költő nevet felsorolva. Épen azért szükséges kijelentem, hogy philosophálás alatt nem az ugynevezett élethölekedést kívánom érteni, hanem a léleknek azt a kitörülhetetlen hajlamát, mely a világ és ember, a lét és nem lét, a kezdet és vég, a gyűlölet és szerelem, az önzés és szeretet problémáinak megoldását transcendentális uton, vagyis a tapasztalat szűk körén áthatolni vágyva kísérti meg. Ha e fogalmat kitágítjuk: akkor mindnyáján bölcselkedünk, mihelyt gondolkozunk, s így többé-kevésbé mindnyáján philosophusok vagyunk. Egyszersmind igaznak foglatszani Deák Ferencz sokat idézett mondása is, melynek értelmében a philosophiának ott kell lenni mindenben, mint az étkekben a zsirnak, de egymagára élvezhetetlen valami. E felfogással rokon a Hetényi gyakorlati philosophiája, ami voltaképpen nem egyéb favaskarikánál, minthogy a philosophia, mint tudomány, — jóllehet gyakorlati hasznát is vehetni — tisztán és főképen elméleti tudomány. Az emberi agy gondolkodó tehetőségének legbámulatosabb alkotása, legemberibb, legintelligensebb nyilvánulása.

Hogy a magyarnak is, mint minden szépre

és nemesre, szintén van hajlama a magasabb philosophiai tépelődésekre, mutatja első sorban a Petőfi költészete, a Petőfié, kit már ifjú koránál, zaklatott életénél fogva legkevésbé gyanusíthatni a német philosophia utánzásával. Csakhogy a költő bölcselő abban különbözik a tudós philosophustól, hogy míg emez az általánosban mutatja meg az egyest, ő az egyesben tükrözi vissza az általánost. Ilyen philosophiai költemények Petőfitől: Az utolsó ember, melyet 22 éves korában írt, Az örült, Világgyűlölet, Világosság! A csillagos ég, Az ember, Az éj és több kisebb költemény azok közül, melyeket először „Felhők“ közös czím alatt adott ki. Ezek mindegyikében hol a világ végének, hol az emberi élet mulandóságának, boldogságának, az erkölcsi igazságszolgáltatásnak, a mindenség álomszerűségének stb. kérdéseit tárgyalja önállóan, mindazáltal költőileg, művészi módon.

Semmi sem jellemzőbb arra nézve, hogy a magyar philosophia még szunyadó állapotban van, mint Petőfi felsorolt bölcselmi költeményeinek lenézése, legalább is nem kellő méltatása a kritikai körök részéről. Pedig a „Felhők“ javarésze is úgy szerkesztet, mint verselést illetőleg mesterműnek tartható: a többiekéről, melyek a nagy vi

aki heves véralakánál és erősen kidom-
borult partpolitikai állásánál fogva a harez
elemét és csata jelszavát képviseli, és aki-
nek kíméletlen heves támadása Sandor Jó-
zsef ellen elég tisztán feltüntette a békés
harmonióval ellentétes törekvéseit, az Emke
elnökéül sem a „P. H.“, sem mi nem óhajt-
juk. A többi elnökjelöltek személyei iránt
is teljes tisztelettel viseltetünk, de közülök
első sorban mégis gr. Kun Gezá, az euró-
pai híru tudóst, a nemes szívu, magas szel-
lemü magyar politikust, a nyugodt, békés
munka férfiat látjuk arra hivatottnak, ki az
Emkének visszaadja a békét, a benső össz-
hangot s biztosítja számára az eddigi vi-
rágzás zavartalan folytatását. Ő, aki nagyon
jól ismeri az erdélyi viszonyokat, legjobban
fogja békés uton megvalósítás felé vezetni
azon törekvéseket, melyekért az Emkét
alapítottuk.

Török Bertalan.

Az Egészség Könyve.

Lapunk mult számában a közegészség-
ügyről érkeezett igen helyesen egyik
egészségügyi barátunk. Teljesen magunkévá
tesszük teteleít, melyekkel az egészségügy
fejlesztése főleg az állami és önkormány-
zati közegeket véli felhasználhatónak és
csupán felvetett eszméi kiegészítésére óhajt-
tunk egyet-mást felhozni. Tény, hogy az
egészségügy érdekében legtöbbet és leghasz-
nosabbat csakis maga az állam és az ön-
kormányzat tehet, de e tényezők legjobb
akarata is kárba vész, ha viszont a társad-
alom is, és annak minden egyes tagja nem
működik közre abban, hogy az állami éle-
tet irányító tényezők óhajai, rendelkezései
lelkiismeretesen is végrehajtsanak. Első
és fő kötelességünk tehát első sorban is oda
hatni, hogy a nép rétegei, az állam minden
egyik lakosa felvilágosíttassék abban, hogy
mily drága az egészség és mit lehet az
élet minden fázisában tenni arra nevez,
hogy az egészség meg is óvassék. Ha az
egyik felismeri azt, hogy milyen kevés fá-
radsággal, utánjárással lehet a jó egészsé-
get fenntartani, mily kevés áldozat kell ah-

hoz, hogy az egészségre ártalmas befolyá-
sok elháríttassanak, bizonyára megérti a
kormányzó közegek által is, az egészség fen-
tartására tett intézkedések fontosságát
és készségesen, saját erejéből is közremű-
ködni fog abban, hogy az előirt és az egész-
ség fenntartására javasolt rendelkezések
végre is hajtsanak. Első sorban is tehát
tanítani kell a népet arra, hogy legdrágább
kincset — egészségét — megőrizze, azt
fenntartsa, és megismertetni kell vele ama
módozatokat, melyekkel ezt megteheti.

Elismeréssel kell felemlítenünk, hogy in-
tézó köreink gondoskodtak erről is: lepton-
nyomon tapasztalhatjuk, hogy részint szóban,
előadásokban, részint írásban megismertet-
nek a néppel azon módozatok, melyek az
egészség fenntartását, megőrzését és ápolá-
sát tárgyazzák.

Ujabbban — és épp ez vezetett minket
fenti reflexióink megírására — Budapesten
két füzet hagyta el a sajtót, melyek mindket-
tője az egészségügyről értekeznek és népies
nyelven megírva a nép között igyekszik az
egészségügyet népszerűsíteni és a nép fi-
gyelmét az egészség ápolására felhívni.

„Az Egészség Könyve“ czime az
egyik becses műnek, mely 185 oldalon tár-
gyazza az ember életét és a mindennapi
életben előforduló gyakori egészségellenes
behátások elleni védekezést és az egészség
mikénti megtartása és megőrzésének módo-
zatait adja elő. Dr. Békésy Géza orvos
írta e művet és előszavában maga is jelzi,
hogy az egészségi ismereteknek könnyen
érthető modorban írott művek útján való
terjesztése egyik elsőrangú eszköze az
egészségi viszonyok javításának.

Nagy szakértelemmel, könnyen megért-
hető módon szól könyve első részében az
ember életszükségeiről; kimerítően írja
meg a levegő, a víz, a táplálkozás, az
élelmiszerek, a ruházkodás és a lakás hasz-
nálatát. A második részben a közegészség
gondozásáról értekeznek és egy külön fejezet-
ben írja le a fertőző betegségeket és az
azok elleni védekezést. Függelékül pedig
becses adatokat és utbaigazításokat ad a

gyermekéi ápolása és neveléséről, mindenütt
népies, jó magyar nyelven tárgyalva teteleít.

A mű becsét igazolja azon körülmény is,
hogy azt a belügyminiszter rendeletileg ter-
jesztésre ajánlotta. Mi magunk részéről is
felhívjuk ezen újabb egészségügyi műre
mindazon körök figyelmét, melyek a népne-
velésre a legtöbb befolyással bírnak, mert
terjesztésével legszebb kötelességüket tel-
jesítik.

Az alvincz—nagyszében—vörös- toronyi vasut megnyitása.

A szomszéd Szeben vármegyére alig meg-
mérhető jelentőséggel bíró és egyébként is
a helyi érdekü vasutak mértékén felül
messze kiemelkedő fontosságú alvincz—
nagyszében—vöröstoronyi vasut alvincz—
szerdahelyi és szelistye—nagyszébeni szak-
szai annyira elkészülvén, hogy ezeken a sza-
kaszokon a forgalom megindítható és a pá-
lyák legalább részbeni rendeltetésüknek át-
adhatók lévén: a vasutat már a mostani
hadgyakorlatoknál használni óhajtó katoná-
ság sürgetése, valamint az érdekelt vidékek
népessége kérelme folytán a kereskedelem-
ügyi kormány úgy intézkedett, hogy a ki-
épített pályarészletek műtanrendőri bejá-
rása, amelyet nyomon kísér a forgalom
céljaira való átadás, folyó évi augusztus hó
31-én megejthető volt.

Az új vasut szorosán véve alig érinti
ugyan a déli széleken vármegyénk terüle-
tét, mindazonáltal az érintett vidékekre és
annak hátterére szintén nagy érdekekkel és
értékkel bír és azok gazdasága és fejlődése
viszonyai alakulására döntő befolyást fog
gyakorolni.

A műtanrendőri bejárás — melyen várm-
gyénk közigazgatási bizottságát és közönsé-
gét Albert Iván építészeti hivatali főnök és
Pongrácz Géza alvinczi főszolgabíró képvil-
sítették — az alvinczi állomásnál vette kez-
detét, ahol is a bizottságot annak vezetője
és elnöke Kepessi Árpád miniszteri titkár
megalakította, aminek utána csakhamar
kibogott az első rendes vonat az új pályára.
Futása azonban sok nem várt, de azért ör-

lágban dalain kívül első sorban tettek hó-
ditást, nem is szólva.

Vörösmarty szintén elég ifjan, már
30 éves korában megírta a bájos Csongor
és Tündében a „Tudós“ meg az „Éj“ melyre
ható bölcselmi tépelődéseit. Ezen kívül elég
csak rámutatni a Gondolatok a könyvtár-
ban, Merengőhöz stb. költeményeire, melyek-
nek tömör nyelvezetével, firkésző kérdése-
ivel bizonyára mintául szolgált Petőfinék is.

Tompának is feles számú költeménye
szól ilyen elvont kérdésekről, főleg kedvenc
tárgya a mulandóság themája. Egészen böl-
cselmi költemény a Boldogság, Mit kérek,
egyszersmind e kettő a legsikerültebbek kö-
zül való. Arany Jánosnak is vannak re-
flexiói, szép bölcselmi sentenciái, de tulaj-
donképeni bölcselmi költeménye nem igen.
Ugyanis bölcselmi költeménynek csak az
olyant nevezhetni, mely magasabb bölcselmi
kérdéseket, minő a kezdet, a vég, a cél
stb. kérdése, önállóan, de azért költői hat-
tással tárgyal. Arany ritkán teszi ezt. Egyik
ilyen költeménye az Enyhülés, melyben az
emberi boldogság negatív volta van szépen
ecsetelve:

„Kész boldogság — — — a
Szenvedés hiánya.“

És itt minden félreértés lehető kiküldése

végett újból egy megjegyzést kell közbeil-
lesztenem. Nem arról van szó, melyik köl-
tőnk nagyobb rangu a másiknál. A philo-
sophiai, metaphysikai tépelődés egymagában
nem tekinthető még a költői nagyság krité-
riumának. Most csak arról van szó, hogy
mely magyar költőknél nyilvánul inkább
hajlam a philosophálásra, bizonyosságul annak,
hogy a magyar nemzetben is megvan a
bölcselmi tehetség, mint akár az egyik, akár
a másik európai nemzetben, jóllehet még
inkább csak elrejtve, virtualiter lappang az
az erő.

Madáchot s az ő főművét, mint már
általánosan bölcselmi költeményként méltá-
tott drámát, csak megemlítve, a Vajda
János nevét szükséges különöbben hang-
súlyozni, ki e nemben talán a legelső s a
legnagyobb.

Vajda János nem a theologiában vigasz-
talásra lelő Tompa, sem a kényesebb kér-
déseket érinteni sem merő Arany, sem a
tulságosakat is elvont Madách; ő a Petőfi
folytatása, amilyenné vált volna talán ez
érettebb korában, egy titán, ki majd az ég.
majd a pokol kapuit döngeti szilaj kezével,
ki vakmerően rángatja a Saísi kép előtt a
titkok titkát fedő lepel szárnyait. A tér és
idő végtelensége, viszonylagos volta, a világ

tüneményeszerűsége, a szemlélő alanytól való
függése, az élet és halál viszonya, a szere-
lem óriási hatalma az okoskodó észszel
szemben, a létre vonatkozó egész sereg
„miért?“ szokta költeményeinek tartalmát
alkotni, igen gyakran még az egészen lyrai
hangon induló dalok közül is. Míg más költő-
nél egy-egy bölcs mondás csak ékítme-
nyül szolgál, addig nála megfordítva, a lyrai
hangulat, a szerelmi szenvedély csak alka-
lom bölcselmi világnézelete kifejtésére; ez a
fő, ez a cél. S bár átlátja, hogy:

„Haszontalan és hiábavaló
Minden halandó emberi törekvés:
Bevenni ama titkok várait,
Amelyek kapuin kétségbeesés,
Halál és örület vad szörnyei
Riasztják vissza véges emberi
Elbizakodott képzelem merész,
Öngyilkos rohanásait . . .“

— — — mégis — — — — —
Elkárhózott lélekként, hittelen,
Rémtelt, örök, siket vak éjszakába
Úz, hajt a kétely, fojtó sejtelem . . .

(Folytatása következik.)

vendétes akadályokba ütközött. Lámkerék, Szászsebes, Reho, Kelnek, Szerdahely közönsége előjárók és a teljes ornatusban megjelent papjaikkal az élen lelkesült fogadtatásra tódultak ki az immár megünyiló állomásokra, mindenütt tapintatos, sőt részben hazafias melegségtől is lüktető beszédekkel üdvözölve a bizottságot, annak elnökét, és köszönve meg a magas kormány gondoskodását, nagymértékű hozzájárulását, valamint mindazok erélyét, közremunkálását és támogatását, akik e jelentékeny vállalatot életre szították. Szászsebes polgármestere üdvözlő beszéde mellett különösen kitűnt a rehoi román lelkész szép magyar nyelven tartott, továbbá a kelneki evangélikus lelkész szónoklata, amelyeket a bizottság vezetője mindig talpraesetten viszonzott.

Szerdahelyen felül a kisapoldi állomást is meghaladva folytatta útját a megnyitó menet, amelyhez a szászsebesi jól begyakorolt tüzlő-zenekar is csatlakozott, és ennek bucsura hangzó ütemei megeresztése mellett szállott fel a küldöttség arra a 15—20 kocsiúra, amely a közben még nem egészen kész nagyapold—szelistyei szakasz mentén kellett, hogy átszállítsa a társaságot, a Maros és Olt vízválasztóján, a szelistyei állomásra. Közben azonban megállás volt a szép fekvésű, teljesen rendezett község, sőt mezőváros képét nyújtó Nagy-Apoldon, ahol a már delutáni reggelinél ismét hangot nyert a vidékek az új alkotás feletti öröme. Egy órai időzés után a kocsiúr újból megindult a régi fuvarosok rémeül szolgált nagyapoldi hágó helyett az utóbbi években létesített 4—5 klm. hosszú kifogástalanul kifejlő szép út-áthelyezéssel, amelynek legmagasabb pontján újból látható volt az új vasút, még pedig legerdekesebb részletében, ott, ahol a vízválasztó gerinczét átszelő nem nagyon hosszú alagút után egy völgyület felett az érdekes szerkezetű viadukton érkezik. A vízválasztóról csakhamar leérkezve, Szelistye állomáson találta a társaság magát, amelyet várakozása ellenére e község szépségéről híres asszonyai és leányai ez alkalommal nem ékesítettek.

A remek hegylánc alatt, amelyről méltóságosan nézett alá a tengerszemeket rejtő Dus Formosa, sietett célja felé a Szelistye, Orlát és Cibin patakok völgyén az első vonat, oldalt sorban hagyva el a szép havas-alji községek látkörét, mely községek csaknem mindenikében feltűnik egy-egy a kiterjedtebb szász toronyépítési modorral ellentétben álló karsubbb magas torony, a négy sarkon fiatornyokkal, amely kérdés miatt pedig Nagy-Szeben Nagy-Disznóddal oly hosszú harcztot folytatott, jelentenek akkor a fioktoronyok városi aspirációkat. E szakasz állomásain is mindenütt díkező fogadta a küldöttséget, melyek között kiváit a kereszténységi pap poétikus lendületű beszéde. Végül este 7 óra felé érkezett a végállomás Nagy-Szeben is, ahol az utolsó szónoklat nyomában a miniszteri biztos a pályarészeket a nap vizsgálatai, illetőleg a bejárás eredményéhez képest rendeltetésének átadta. Este a Római Császárságban fényes banket zárta be a megnyitást.

Kívánatos volna, hogy a már-már teljesen kész alvincz—nagyszeben—vöröstoronyi vasut megépítése után gyorsan kiépítse Románia is az őt kötelező folytatást. Ez már azonban a nagy politikába vág. A konczai állomás hozzájáró útja gyors kiépítése kérdése, amit némely körülmények hátráltattak, legközelebből megvalósul.

Szentpétervári levél.

Taligás Áron — munkatársunk — oroszországi útjának tapasztalatairól egy második érdekes levelet is írt lapunknak Szentpétervárról, mely a múlt számunkban közölt moszkvai levélnek méltó folytatása. A szentpétervári levél egész terjedelmében így szól:

Szentpétervár, 1897. aug. 28.

Tegnapelőtt még vígan morzsolgattuk Moszkvában a lemorzsolni valót s a sok után még a betetőzés állt előttem; 27-én d. u. felégykor voltunk hivatalosak Sergei Alexandrovits nagyherceghez és Elizaveta Feodorovna ő fenségeihez a Noskoutechnoyé kertbe a császári palotába, s nagy várakozással néztünk elébe, midőn 26-án delután 1 órakor kaptuk meg a parancsszerű engedélyt a Szentpétervárra utazhatásra. Aznap d. u. 4 órára volt az engedélyben az indulás kitűzve és így aztán a készülődés s az utlevelek láttamozására sem volt elég idő és már jóval 4 előtt a jó távol eső indulóházban voltunk s bucsut mondunk örökre Moszkvának. Isten veled Moszkva! elfeledni soha sem foglak, de viszontlátni sem! Elmaradt nagy sajnálatomra a főhercegi fogadás, de nem maradt végkép el a sok mesélni való, hisz a mesék világában jártam!

Aztán megint utaztunk egy jókorát, mert Szentpétervár bizony jó messzire van Moszkvától! Pompás, nyílegyenes uton haladt a vonat. Benn a kupében 26 Reamur fok, a társaság meglehetősen ismeretlen, a kedélyem meglehetősen elborult, s így a természet, a külső világ foglalta le figyelmemet. A vidék már mutatja, hogy a két czárváros közti vonal menten van; már fényes nyári lakok és templomok is vehetők ki a szomszédos falvakban; úgy látszik, a nép is jobb módu e tájon. Az út melletti fenyő és nyír mellett egyes fűzek, egerfák s nagy ritkán sanyaru akácok is tűnnek fel s némely állomás szomszédságában már igen jól gondozott szép parkok is láthatók, melyek az eltikkadt utazóknak egy kevés lelki üdülést is adnak. Az állomások ettermei természetesen a testiekről gondoskodtak bőven és elég jutányosan. Az éj nagyon vegyes benyomások és öröm s apránként lopogatott álmorészletek között telt el s inkább csak reggel ert öröm, midőn arról győződöttünk meg, hogy a meleg csak 15 fok, a levegő felüldült s kézzelfoghatóbb bizonyosságul a vonat menten lakók fekete sárban jártak keltek. Ez aztán kellemes meglepetés volt a sok verejtekezésben eltöltött hó nap után.

Különbömben minden különös esemény nélkül érkezünk meg ide.

Az indulóházzal éppen szemben van a „Hotel du Nord” vendéglő, melynek bejárata felett legfelül és közből a szép magyar lobogó diszlik, nagy feltűnést és meglepődést keltve köztünk. Bizonyára nem a magyar nemzeti bizottság életrevalóságát jelzi! Első emeleten a kongresszusi ünnepélyek rendező bizottsága, mely az itt eltöltendő 3—4 nap ünnepélyeiről gondoskodik. Míg ezekről majd lefolyásuk után írhatnék, addig csak röviden teszok említést arról, hogy e mai napot jobban nem tölthetve el, ebéd után a felséges várost szemléltük részben meg, nevezetesen a világhírű Newszki prospectet a Kazani és Szt. Izsaák párjokat ritkító templomokkal, — aztán kikerültünk a Néva partjára s itt hajóra ülve tengerre kerekedtünk s meglátogattuk a jó egy órányira eső Kronstadtot. Ez az 50 ezer-

nyi lakossal bíró város az itteni öbölben van, de a víz az öbölben sekély s ezért csak e célra a vízben külön ásott csatornában hajózva közelíthető meg, s hét apró szigetre épített váraacs által is van védve. Kronstadt várost tehát meglátogattuk s benne egyet körül sétálván s husz harangu fényes egyházában is — úgy is nagy ünnep lévén — megfordulván, visszatértünk ismét a hajóra s a fedélzeten foglalva helyet, gyönyörűségünket a tengerbe hanyatló bitor nap tünneményeiben találtuk, s 8 óra már elmúlt, midőn itthon vacsorálni tértünk. Teljesen sötét este volt ekkor, olyan sötét, ahogy csak egy villanyvilágító fényesen világított városban lehet. Szentpétervár eléggé északra esik; gondoltam, hogy a nap és éj hosszúságában találok majd eltérést a miénktől, de bizony nem találtam.

A vacsora kitűnő volt, mint általában Moszkvában is; kitűnő ételek, igen jó sör s pompás krimi rizling mellett telt el az este. Jó éjszakát! Jó éjszakát!

Taligás Áron.

Tűzvész Nagy-Enyeden.

(*) Hatalmas tűzvész pusztított a szerdáról csütörtökre virradó éjjel a szentkirály-utczai Klemm-féle fatelepen. Pontban éjfélkor csapott fel egy hatalmas tűzkeve a telep egyik oldalán a kerítés mentén raktározott deszka-rakásból, mely pár pillanat alatt lángba borította az egész hosszú deszkarakományt, melynek folytatását ölle rakott tűzifa végtelen sora és tömege képezte. A tűzfészekkel diagonális vonalban húzódik a nagyméretű cserháj-raktár, az utczára szolgáló lakoház és a tűzfészek között kisebb faraktárak, istállók, deszkarakományok, szóval fa és fa, gyulékony anyag mindenütt, melyet az ugszólva hetek óta tartó perzselő szárazság kiaszalt annyira, hogy a legkisebb szikra lángra lobbantja. A helyzet nehézségét, a vész nagyságát akarjuk jelezni ezzel a körülírással és ha nincsen teljes szélesend, ha a tüzlőtség nem működik öntudatosan, szakertelemmel, — végire mehetetlen pusztulás származik a minden valószínűség szerint gyújtogatásból eredő tűzvészből. Így azonban nemcsak hogy a legközelebbi szomszédságban nem esett kár, de a nagy készlettel rendelkező faraktárnak is csak egy kis része, amely megmenthető már egyáltalán nem volt, esett áldozatul.

A tüzlőtség felvonulása és actióba lépése kissé nehézkes volt, de ez nem egészen az ok hibájok, mert saját fogattal nem rendelkezvén, sok időt és fáradságot igényel a nehéz gépeknek, szerelvényeknek a helyszínerre való szállítása, hozzá éjnek idején, mikor az utczán fogat egyáltalán nem található s mikor akad olyan, 10—12 loval rendelkező nagy vendéglős, ki a lovakat kéro tüzlőtket egyszerűen kikergeti (megtörtént) s mikor a rendőrség az ilyen eljárás ellen nem tud, vagy nem akar kényszereszközöket alkalmazni!

Nagy baj volt az is, hogy mikor a gépek fel- és beállítva voltak, — nem volt víz! A nagy szárazság megapasztotta a kutak vizét, — a patak meg nagyon messze volt arra, hogy a szivatómlők abba bevezethetők lettek volna, — a százával báméskodó közönség pedig még csak kis ujját sem mozdította, hogy vizet hordjon, aminthogy a fogattulajdonos gazdák sem jelentek meg a vész színhelyén, hogy segítségére legyenek a vízfordásban legalább a tüzlőtségnek, — valóban ezekkel szemben a rendőrségnek a

legszigorubbán és legerélyesebben kellene fellépnie.

Annál dicsérendőbb, hogy az ügybuzgó tűzoltóság aránylag elég rövid időn leküzdötte ezen nehézségeket, s addig is, míg vízhez juthatott volna, a vezetőség akkora körültekintéssel tette meg óvintézkedéseit, hogy a mód nélkül kényes helyzetben oly ügyesen és sikerrel lokalizálta a veszedelmes tüzfészket, hogy az, ezen pillanattól kezdve, egy lépésnyi tért sem tudott többé hódítani. A lokalizálás legnehezebb munkáján átesve és végre vízhez is jutva, a tűzoltóság lankadatlan és megfeszített működése kivívta azt, hogy reggel 8 órára a tűz teljesen eloltva volt. Ezen tüzeset minden parádénál és diszvizsgánál fényesebben beigazolta azt, hogy tűzoltóságunk az utóbbi időkből nagy haladást tett és a főbb tisztviselői által mutatott példát ambícióval követi. Ha a kötelességérzet, a fegyelem (mi egy kissé még mindig laza), az öntudatosság ilyen mérvben fejlődik, amint megindult, — nyugodtan nézhetünk egy esetleges vész eleibe, amitől különben isten óvjon!

A vész színhelyén megjelent Csató alispán és Kovács polgármester is és bátorító, biztató szavakkal segédkeztek az intézkedő parancsnokságnak, valamint igyekezett a rendőrkapitány is felrázni tétlenségéből a bámész népet.

Fentebb a fuvarosok közönyéről levén szó, az igazság érdekében kötelességünknek tartjuk regisztrálni, hogy Lázár Gyula fiakere a vész kitörése után pár perccel már a szivattyuknál volt lovaival. Az ilyen buzgalom nem ártana, ha némi jutalomra részesülne, mert meg vagyunk győződve, hogy ha az elsőnek érkező fuvaros részére valamely díj tüzetnek ki, nem szorulnának meg derék tűzoltóink fuvar dolgában.

A megsemmisült érték jelentékeny, azonban biztosítva volt.

Vegyes hírek.

— **Kirchhammer Sándor** cs. és kir. vezérőrnagy, mint már mult számunkban is jeleztük, Jaroslav-ba hadosztály-parancsnoknak neveztetvén ki, eddigi állomáshelyét Gyulafehérvárt elhagyta. Távozása előtt a vezérőrnagy ur egy meleg hangu levelet intézett vármegyénk alispánjához, melyben a vármegye intéző köreinek iránta tanúsított jóindulatáért köszönetet mondva, a lehető legjobbakat kívánja vármegyénknek és sajnálja, hogy annak népszerű vezetőjétől, Csató Jánostól, személyesen nem búcsuzhatott el és nem mondhatott szóval is köszönetet azon számos előzékenységet, melynek e vármegyében részese volt. Amennyire mi is fájjaljuk e népszerű katonai parancsnoknak távozását, épp annyira örvendünk jól megérdemelt előléptetésének és egyben reméljük, hogy utódánál is feltaláljuk azon jóindulatot, mely Kirchhammer idejében a polgárság és katonaság közötti szíves jó viszonynak, kölcsönös becsülésnek és tiszteltetnek oly hű kifejezője volt.

— **A Bethlen-kollégiumban** e hó 2-án, csütörtökön, tartatott meg az 1897-98-iki tanévnek ünnepélyes megnyitója. Dél-előtt 10 órakor a főtanoda díszes nagytermébe gyűlt össze az intézet elöljárósága, tanári kara, a tanuló ifjuság és városunk több előkelősége, hol az ifjuság által elénekelt ima után Pászthy Dénes képezdei tanító és ev. ref. lelkész lépett a szószekre,

szép imában kérve Isten áldását a jövő tanévre, mire Nagy Lajos rektor-professzor tartott szép megnyitó beszédet, melyben — különösen az ifjusághoz szólva — sok megszívlelendőt mondott, egyben a tanévet megnyitottnak jelentette ki és felhívta dr. Farnos Dezső ujonan megválasztott főgimnáziumi tanárt székfoglalójának megtartására. Dr. Farnos a *Physika és Metaphysika* értekezett nagyon elmésen és ügyesen, és lelkesen védte a metaphysikának jogosultságát a physika, mint tapasztalati bölcsélet mellett. Kiválóan érdekes értekezését a tanár ur szívességéből lapunk tárcza rovataiban egész terjedelmében közöljük és ez uton is felhívjuk rea olvasóink figyelmét. A zajosan megtapsolt és megjelenezett felolvasás után Nagy Lajos rektor-professzor üdvözölte a tanári karnak új tagjait, u. m. Dr. Farnos Dezső, Báthory Gyula, Halmágyi Antal, Székely Ödön és Bodroghy János tanár urakat, kik már előzőleg előjárósági ülésen tettek le az esküt Csató János főgondnok kezébe, ki is egy szép, hazafias és magas réptü beszédben üdvözölte az új tanárokat és kívánt szerencsét új pályájuk kezdetén. A tanárok nevében dr. Farnos mondott köszönetet a rektor-professzornak és a tanári karnak. Az igen ünnepélyes és díszes megnyitási ünnepély megérdemelte volna, hogy városunk intelligens közönsége azon minél nagyobb számmal vegyen részt; a távolmaradást azonban indokolhatja az is, hogy az ünnepély nem volt kellően közhírré téve. Ez uton is kerjük tehát az intézőséget, hogy jövőre hasonlított ünnepélyeit a nagy közönséggel is jó eleve tudassa, mert a város előkelőségének részvétele minden esetre az ünnepélyek díszét emeli.

— **Confetti, confetti, aprrró de szines!** Ez a lelkes buzdítás fog hangozni legszebb leányaink ajkairól, kik 5-én vasárnap délután, a sétatéren városunk nemes-szívű hölgyei által rendezendő népi ünnepély alkalmával az általános felkapott confettit szíves készséggel árulgatják. Vegyen mindenki néhány zacskóval és szórja szét legkedvesebb ismerőseire, kiknek szabad visszaadni kamatostul, de haragudni — nem illik! Lesz lepényevés is, melyre az összes ép erős fogu iparos ifju nemzedék meghívatik, mert az óriás lepénybe koronákat is süttet Incze Samu bácsi. Csak nála kell jelentkezni. Lesz zsákban futás is, fényes jutalmakkal. El nem maradhat a régi idők kedves mulatsága: a fazékütés sem; a derék vállalkozók szeméi a legjobban belesznek kötve s a győztes jutalma nem fog elmaradni. — És lesz táncz, ameddig csak egy vidám pár marad a tánczhegyen! Czukrász, vendéglős szívesen fogja kiszolgálni a közönséget. — És mindez a szép dolog a szegénysorsu jó tanuló kért lesz, akikért ne sajnálja senki se fillereit, mert bizony jót teszen vele! Jöjjön el tehát a nagyérdemű publikum mennél tömegesebben!

— **Az E. K. E. alsófehérvármegyei osztálya,** e hó 3-án tartott választmányi ülésének határozatából kifolyólag, érdekesnek ígérkező kirándulást rendez e hó 11-én és 12-én a szolcsvai buvó patakhoz. A meghálás, az előzékeny parancsnokság szívességéből, a remete-bredesti csendőrlaktanyában tervezetik, hol a kiránduláson résztvevő hölgyközönség megfelelő elhelyezésben fog részesülni. A kirándulás színhelyét szolgáló vidék oly gyönyörű és a hozzájutás oly kevés testi fáradságot igényel, hogy a ren-

dező elnökség a legelénkebb részvétellel méltán számíthat. A kirándulás kedélyességét fokozza az is, hogy a rendezőség a több oldalról nyilvánult ohajnak engedve, ez alkalommal nem rendez bankettszerű ebédeket, vacsorákat, hanem a batus rendszert próbálja meg, úgy hogy az italokon kívül ki-ki maga gondoskodik élelmezéséről, fuvarjáról és így a részvételi díj igen csekély, még pedig társulati tagok részéről nőknél 60 krajczár, férfiaknál 1 frt 20 kr; nem társulati tagok — kik szintén szívesen láttatnak — 2 frtot fizetnek. Jelentkezéseket 9-én dr. Varró László egyesületi titkár fogad el, — a program részletesebb pontjait pedig az egyesületi tagok részére a napokban kiadandó értesítés tünteti fel.

— **Hymen.** Dr. Emmanuel Győző gyulafehérvári ügyvéd és vármegyénk ügyvédi karának egyik fiatal, agilis tagja e hó 4-én vezette anyakönyvvezető s oltár elé László Kornélia asszonyt, néhai Borbath Albert törvényszéki jegyző özvegyét, Nagy-Enyeden. Az anyakönyvvezetői tisztséget Kovács Gyula polgármester végezte, ennek, valamint az egyházi áldás részesítésének megtörténte után a fiatal pár Gyulafehérvárra utazott. Boldogság kísérje utjaikat.

— **Meghívó.** A nagyenyedi „Szegény tanulókat segélyező kör” saját alapja javára folyó évi szeptember hó 5-én vasárnap a sétatéren és sétatéri táncz helyiségben konfettizéssel és egyéb mulatságokkal, este tánczozal egybekötött népi ünnepélyt rendez. Kezdeté a konfettizésnek és mulatságoknak délután 4 órakor. Belépti díj: 50 kr, gyermekjegy 20 kr, családjegy 1 frt. Jegyek előre válthatók Cirner József és Pap János uraknál és a sétatéren a pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirtalpilag nyugtatványoz a rendezőség.

— **Az új tanév.** Nagy-Enyed város összes iskoláiban e hó 1—5-ig tartattak a beiratások; a beiratások körül minden iskolában nagy élénkség uralkodott. A rendes iskolai év kezdete 6-án, hétfőn lesz.

— **A szerda éjjeli nagy tűzvész,** melylyel derék tűzoltóságunk oly elismerésre méltó módon küzdött meg, önkéntelenül is eszünkbe juttatja, hogy mi történe, ha a város közepén, a Buzapiaczton emeletes házak közé beekelt és szűk udvaron elhelyezett Benedek-féle faraktárban ütne ki a szerdaihoz hasonló tűz! Könnyű elképzelni, hogy a legnagyobb, majdnem nélkülözhetlen katasztrófa vezetne ez, — mit csak fokozna azon — mindenesetre hatósági könnyelműségből eredő — tény, hogy ugyanazon házban van a szeszraktár is, melyben hogy a megengedett mennyiségnél több szesz nincsen-e felhalmozva, — arról vajjon ki biztosít?! Nos tehát, hírlapírói kötelességünk köz hiven, nyiltan kimondjuk, hogy remítő hiba és könnyelműség volt annak idején megengedni, hogy a Benedek-féle faraktár a város közepén elhelyeztessék és végtelen hiba — és könnyelműség azt ott csak egy óráig is megtűrni, még hozzá szoros kapcsolatban a szeszraktárral. Most emeljük fel szavunkat, mikor még nem késő és kerjük az illetékes hatóságot, hogy ne zárkozzék el ezen tárgyilagoss felszólamlásunk elől, hanem tegye meg a magáét, annál inkább, mert ez minden felszólamlás nélkül is kötelessége, megkivánja azt a polgárok közbiztonsága!

— **Eljegyzés.** Incze Kálmán abrudbányai gyógyszerész eljegyezte Baranyi Emmi-két B-Ujvárosban.

— **Zónászó fegyencz.** Lapunk egyik barátja — mert barátja minden lapnak van — e hó 1-én a kocsárd-marosvásárhelyi szárnyvonalon utazva, érdekes kis epizódnak volt szemtanúja. A vonat ugy este 8 óra tájt a kezei megálló helyet hagyta el és vigan robogott Kocsárd felé. Lapunk említett barátja önkéntelenül az ablakra tekintve, egy hamisítatlan fegyenczet lát óvatosan végiglépkedni a vonat lépéső deszkáin. Felszakítja az ablakot és meggyőződve, hogy nem hallucinál, reá kiált a fegyenczre, ki azonban egyáltalán nem reagál, hanem zavartalanul és óvatosan húzódik tovább és eltűnik egy — valószínűleg üres — szakaszban. A vonat csakhamar beér Kocsárdra, hol az állomás-főnök a maga valóságában és természetesen jegy nélkül utazó fegyenczet pártfogásába vette és az első vonattal Nagyenyedre továbbította, honnan az ipse az előző napon ugrott meg. Hogy ezen időtől kezdve a vonatra szállásig hol kujtorgott és egyáltalán miért szállt fel a vonatra s főképen hogy miért szökött meg, mikor értesülésünk szerint egy év múlva amugy is szabadul, — lapunk barátja előtt és így előttünk is titok.

— **Daltársulat.** Lengyel József budapest-józsefvárosi daltársulata e hó 1-2-án városunkban időzött és a „Két hattyu“ szaloda kerti helyiségében hangversenyt rendezett, melynek mindkét estve szép számú társaság volt a nézője.

— **Eljegyzés.** Glück L. Lajos nagyenyedi kereskedő eljegyezte Heimann Farakas deési kereskedő leányát Iduskát.

— **Gyilkosság.** Mint bennünket telefonon értesítenek, Metrus Istvánnét, Trimpoel község legvagyonosabb birtokosát, f. hó 4-én virradóra meggyilkolták. Tettes eddig ismeretlen. A meggyilkolt összes vagyonát még életében a gör. kel. egyháznak hagyományozta.

— **A dohánytermelés emelése.** A pénzügyminiszter jövő évben a dohánytermelésre több engedélyt ad s így a dohányföldek száma szaporodni fog. Az alkalmas termőföldek megállapítása végett a talajvizsgáló bizottság legközelebb megkezdi működését.

Meteorologiai jelentés szept. 1-től szept. 4-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
1	7	63.5	+18.5	—	0	—	
	2	61.1	+29.0	S ₃	1	—	+30.3 +15.2
	9	63.2	+20.7	—	1	—	
2	7	64.5	+19.3	W ₂	0	—	
	2	62.2	+31.1	S ₃	1	—	+31.9 +14.5
	9	63.4	+19.5	SW ₁	0	—	
3	7	63.9	+19.4	—	0	—	
	2	61.3	+31.0	S ₃	0	—	+32.0 +13.0
	9	63.0	+19.2	—	0	—	
4	7	63.8	+17.5	—	0	—	
	9						

Kilátás: Száraz, meleg.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borulat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Közgazdaság.

Piaczi árak.

Nagyenyed, 1897. aug. 29.

Buza legjobb	1	véka	1.35
középszerű	"	"	1.20
Kétszeres legjobb	"	"	1.—
középszerű	"	"	—95
Rozs legjobb	1	"	—90
középszerű	"	"	—85
Zab legjobb	"	"	—70
középszerű	"	"	—65
Kukorleza (tengeri)	"	véka	—80
Burgonya idej termés	"	"	—80
Széna legjobb	egy szekér	"	4.10
Szalma legjobb	"	"	2.50
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	"	"	3.50
Cserfa 1	1	"	2.50
Tölgyfa 1	1	"	3.50
Faszén kemény	egy hektoliter	"	1.80
Marhahús	1 kilogramm	"	—48
Sertéshús	"	"	—40
Szalonna	"	"	—72
Diszózsír	"	"	—80
Vöröshagyma	"	"	—
Fokhagyma	"	"	—

Csarnok.

A győzelem.

— Irta: Sallak Réza. —

(Folytatás.)

Szeretheti-e a nő férjét, ki által szétfoszlani látta minden gyönyörét, kiből csalódnivaló volt, formálhat-e jogot annak a szívéhez, akiről azt hitte, mást szeret? . . . Lélia büszkesége fellázadt az ellen, nem igyekezett megérteni a helyzetet, megcsalva hitte magát, s nem bocsátott meg. Hogy lázában gyöngéd szavakat susogott a férfinak, arról persze nem tudott semmit, s ez nem is említette soha, hisz újból szenvedett, a lassan lassan felépülő beteg, mindenki számára tartott egy mosolyt; hozzá hidegebb, megközelíthetlenebb volt, mint annak előtte.

Hisz annak a szívében a kétség bent volt jobban, mint bármikor; eszébe jutottak Lenkey szavai, hogy a férje mivel gyanúsítja, nem jutott eszébe, hogy ha ez nem szeretné, egyuttal nem is törődne vele, s éppen mert szerette, fáj neki, hogy a nő, kit imád, mást áraszt el szerelmével. A felreértések sorozata követte egymást; akármint tett a nő, félre lett magyarázva, akármint mondott a férfi, nem lett megértve. Ily lelki állapotok mellett nem csoda, ha nehezen épült a beteg, s halvány, beesett lett az egészséges Béla arcza.

Lehetetlen volt ezt észre nem venni, s az édes anya szeme nagy hamar belátott mindent, de amikor Jenő és Arthur eltávoztak, Arthur kérte anyját, hagyja őket, tegyen úgy, mintha semmiről semmit nem tudna, mi annál könnyebb lesz, miután panaszolni egyik sem fog.

Végtelen fájdalom volt az édes anyának: szenvedni látni egyetlen lányát, kit boldognak hitt, s igaz, nem kérdezett ettől semmit, de elhatározta, hogy elválasztja egymástól a két boldogtalan teremést, mit leginkább úgy vélt kivihetőnek, ha Lélia most vele haza megy, s az utolsó este, mit együtt töltöttek, elő is hozta Bélának, hogy ő szeretné a leányát magával vinni, s sokért nem adná, ha nem lépte volna át e ház küszöbét.

A következő perczben már megbánta amit mondott. Lélia ijedt mozdulatot tett, s szeméit áthatóan rászegte Bélára; ez anyósa szavára hirtelen felkapta fejét, arcza egész

fehér lett, ajkai mozogtak, de a szavakat nem lehetett érteni, aztán felállt, mintha ingadozott volna, odament a nőhöz, s olyan különös tekintettel nézte egy ideig, hogy ez le kellett szemét süsse, nem tudta kiállani azt a nézést, szíve hevesen lüktetett, amint lassan, tompa hangon szólt hozzá a férfi:

— Lélia! megértettem az előbbi szavakat; milyen hatással voltak reám, láthatja, minek tulajdonítja felindulásomat, nem kérdem, csak arra kell felelnie, ön akarta, hogy én ezt megtudjam? . . . itt akar hagyni? Hisz, hogy tőlem távol hamarabb meggyógyul? . . . való akar tőlem örökre? . . .

Lélia nem szólt semmit, nem tudott, ugyan mit is mondhatott volna? . . . Sohasem jutott eszébe a válás. Oh, hogy megremegtette ez most szívét! Nem tudta leküzdeni szerelmét, hiába akarta, s lehajtotta fejét, leborult a pamlag szélére, nehogy a férfi kiolvassa szemeiből, hogy nem, nem akar válni, hogy közelében akar maradni, amíg lehet.

S ez várt, de a csendet egy szó sem zavarta meg, s a hallgatást beleegyezésnek véve, megfordult s kiment, hiába várta azon éjen János urát lefekvésére, ez kint volt valahol, s a komornyik végre pihenni tért.

Másnap reggel jókor már mozgás volt, két szobalány is csomagolt, a reggeli vonattal utaznak . . . Béla szó nélkül haladt el mellettük, az első volt a reggelinél, amit ma, tekintettel a távozókra, a gróf rendelkezéséből, korábban szolgáltak fel. Bánfalvyné teljesen felkészülve leánya szobaiba nyitott, de csodálkozására ezt reggeli bő öltönyben találta, semmi sem árulta el sem rajta, sem a szobáján, hogy utra menne. Lélia észre vette ezt, s sietett anyjának felelni, mielőtt ez kérdezhetett volna.

— Anyám! egyedül utazol, én gyengének érzem még magam, nem gyógyultam még meg eléggé, félek megindulni, az idő hűvös, még megárt.

Anyja nem szólt, hisz az estéli mondasáért egész éjjel nem hunyta le a szemét, de hát ki is érti ezeket? ó jót akart tenni, s mind a kettő ellenkezik.

Béla alig vette észre, hogy a két nő lejött, s azoknak egyike nincs utra készülve, arczára az izgatottság kis pirt varázsolt, s többször néz a reggeli alatt feléje . . . nem látott ebből semmit, nem is nézett senkire, kiment maga utána nézni a kocsisnak, hogy maga idejében előálljon.

Már készen volt minden, egy más kocsi vitte a csomagokat, már anyósa bucsuzott, már várta, hogy jöjjen Lélia is, s az ifju nő látta ezt, hogy férje szemei nyitva vannak ugyan, de nem lát semmit, nem mozdult helyétől, csak hangja hallatszott:

— Én maradok . . .

Mintha álomból ébredt volna a férfi, úgy nézett széjjel, szemei fellángoltak egy perczre, s nem törődött volna anyósával, ki ott volt, nem a szolgálkkal, oda akart rohanni a nőhöz, s ez e perczben megtudhatta volna mennyire szeretik, de Lélia beszélt tovább: Nem érzem elég erősnek magam ily hosszú utra . . . Tehát csak azért marad? . . . s az előre rohanni akaró meg tudta lábait fekezni, megállt, szemeiből kihavadt a fény, feje felett nézett el a nőnek . . . Igaza van, majd, ha meggyógyul egészen, ha elég erős lesz . . . Olyan idegenül hangzottak a szavak, hogy Lélia majdnem anyja után kiáltott, hogy de csak mégis várja meg, de a kocsi megindult, s a gyenge asszony sohajtását nem hallotta senki.

Az anyósa kíséretéből hazatérő Dobay teljesen megváltozottak találjuk; nem került többé Léliát, egész napokat vele volt, rövid sétáiban kísérte, a férfi hódoló tiszteletével adózott a nőnek, de szerelmével nem akart terhére lenni, udvarias volt és nem egyéb, érezte jól Lélia, ha köpenyét felsegitette, s keze hozzá ért valahogyan az övéhez, mint villanyütésre rázkodott meg, s ez a rázkódás aztán az ő lényén is végighulámzott.

A vadász-idény beállt, meghívásokat kaptak mindenfelé. Béla nem ment, Lélia annál kevésbé, még mindig látszottak rajta betegségek nyomai. Plumpék Olaszországba utaztak tölteni a telet, az öreg betegkedett, Edithen buskomorság jelei látszottak, azt írta néjének: ha visszatér Pfágába, csakis mint apáca teszi. Lénárd e miatt sürgette az olaszországi utat, remélve, hogy nővére régi vagyat feledni fogja a napfényes egálj alatt.

Dobayek tehát egyedül voltak Dobajon, a többi birtokosokkal a gróf nem állott összeköttetésben.

Közeledtek a szent karácsonyi ünnepek, a gróf kegyességéből a falu szegényei, ruhátlanai jó meleg teli ruhát kaptak, s némi pénz-segélyt, hogy nyomoruk enyhítve legyen; a gróf nevére elnevezett kórház betegneinek is karácsonyfa készült, hadd örüljenek, e napon gondoskodva volt részükre mindenről.

Béla elmondta nejének, hogyan szokta ő a karácsonyt megünnepelni, s a nő örömmel vette, ő maga akarta látni, mennyi a szegény, a szomszéd városból szöveteket hozatott, kastélyába rendelte fel az ügyesebb asszonyokat, lányokat, komornájával, szobalányaival szabatott egész napokon, még ő is férczelgetett, egy grófné, ki szerény elhagyottak részére ruhát varr; ilyen nap után ha elváltak, ha a férj felvitte gyöngéden szobája ajtajáig a nőt, úgy remegett a jó éj kívánság mindkettőjük ajkán.

A nagyhét napjaiban a karácsonyfa díszítésével voltak elfoglalva, csakis kitérni jöttek haza, aztán néhány cseléd kíséretében lementek a faluba, s a nagy iskola-teremben rendre állították, díszítették a fákat. Lélia fáradhatatlan volt. Bélának kényszeríteni kellett a leülésre. Oh, Lélián is nagy változás történt, megtanult mosolyogni a férje előtt is, de arca, az szenvedőnek maradt, mit az avatatlank betegségeknek hittek, csak Béla vélte tudni, miért nem tud régi erejéhez jutni, azt hitte, terhére van viselni egy nevet, amelynek tulajdonosa iránt nem érez semmit, hisz nyilvánvaló, azóta jobb kedvű, hogy anyja haza akarta vinni abból a szándékból, hogy ott-hon maradjon, igaz, hogy nem ment, de hisz megmondta, ha majd erősebb lesz.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyílt tér.

(E rovatban közöltékét nem vállal felelősséget a szerk.)

Kötelességemnek ismerem mindazoknak, kik a folyó hó 2-ára virradó éjszakán a Szent-Király-utczában lévő faraktáromban kiütött tűz oltásánál oly buzgóan működ-

tek, hogy a tűz rövid időn elfojtatott — forró köszönetet mondani, s a sokak között főképp Nagy-Enyed város tűzoltóinak, kik lelkes fő- és alparancsnokuk vezetése alatt, a Bethlen főtanoda lelkes fiatalságának, kik Zathureczky... vezetése alatt tömegesen és gyorsan megjelentek a helyszínén és buzgóan közreműködtek az oltásnál, s végül Wohner Rudolf urnak, ki első volt segédeivel a helyszínén.

Klemm Pál.

Vendéglő.

Alulírott Nagy-Enyeden, főtér 17-ik szám alatt levő jó forgalmu és teljesen berendezett vendéglői helyiségembe egy

borkimérőt

keresek. Akik ily üzlettel már foglalkoztak, előnyben részesülnek.

Van a helyiségben három ivó, egy lakószoba, egy konyha, a viszonyoknak megfelelő csinos tekepálya. Bővebben értekezhetni alulírottal.

A helyiség azonnal elfoglalható.

1175 10—10

Incze István.

543—1897. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbíróság 1897. évi 48833 számú végzése következtében dr. Frauch Sala ügyvéd által képviselt Droszler Károly javára m.-csesztvei ifj. Romer József ellen 319 frt 85 kr s jár erejéig 1897. június hó 22-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 800 frtra becsült 5 drb jármos ökor és egy sorvető gépből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 2659—1897. sz. végzése folytán 319 frt 85 kr tőkekövetelés, ennek 1897. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 52 frt 10 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig M.-Csesztven végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközésére 1897. évi szeptember hó 13. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1897. évi aug. hó 20. napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

1212 1—1

545—1897. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbíróság 1897. évi 5284 számú végzése következtében dr. Weisz Miksa ügyvéd által képviselt Segesvári és társa javára helyi László József ellen 132 frt 90 kr s jár. erejéig 1897. évi június hó 19-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 460 frtra becsült 1 kerékpár, 1 Wertheim-sze-krény és házi bútorköböl álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 2614—1897. sz. végzése folytán 132 frt 90 kr tőkekövetelés, ennek 1897. évi aug. hó 15. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 36 frt 25 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Maros-Ujvárt, végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközésére 1897. évi szeptember hó 10. napjának d. u. 4 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1897. évi aug. hó 20.

Dergán János,
kir. bír. végrehajtó.

1209 1—1

568—1897. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-

enyedi kir. járásbíróság 5284—897. számú végzése által Rigler József Ede papírnemű részvénytársaság végrehajtó javára Wokál János utóda özég nagyenyedi lakos ellen 135 frt tőke, ennek 1897. évi január hó 1-ső napjától számított 6% kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag foglalt és 410 frtra becsült 1 zongora, nyomtatványok, irkák, papírból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladtnak.

Mely árverésnek a 5583—897 sz. kiküldést rendelő végzés folytán az helyszínén, vagyis Nagy-Enyeden a városháza előtt leendő eszközésére 1897-ik évi szeptember hó 9-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Enyeden, 1897. évi augusztus hó 21. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó.

1211 1—1

Sz. 4408—1897.

Árverési hirdetmény.

A Remete, Ponor, Mogos és Kisgyógyapatak községek közös tulajdonát képező és Remete község határán a „Dosza Blidarului“ nevű dűlőben fekvő 70 kat. hold, átlag 90 éves, 16000 ürköbméterre becsült bükk tűzifa a folyó évi szeptember hó 14-én d. e. 10 órakor a helyszínén tartandó írás- és szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A letarolandó erdő a tövisi vasuti állomástól 20 kilométernyire, a 10 kilométernyire usztatásra rendkívül olesón berendezhető tövisi patak mellett fekszik.

Az árverési és szerződési feltételek a nagyenyedi járási szolgabírói hivatalnál Nagy-Enyeden a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kikiáltási ár ürköbméterenként 50 kr, bánatpénzül a kikiáltási ár 5%, vagyis 400 frt teendő le.

Nagyenyedi járás főszolgabírájától.

Nagy-Enyeden, 1897. augusztus hó 30. án.

Szász József,
főszolgabíró.

1206 2—3

Tanuló

kerestetik

Mátis Endre

vas-, fűszer- és bőrüzletébe

NAGY-ENYEDEN.

1201 3—3

Birtok-bérbeadás.

Hunyadmegye Nagy-Barcsa községben özv. Barcsay Albertné tulajdonát képező 300 holdon felüli tagosított birtok szántó és legelő, erdő kivételével, haszonbérbe adandó. Értekezni lehet dr. Garda Kálmán ügyvéd ur irodájában Nagy-Enyeden.

1202 2—3

A NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

üzleti irodájában (Nagy-Enyed, **főtér 38.**)

szeptember 1-től kezdődőleg

iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**,
papír, irkák, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők,
vonalzók, **rajzeszközök**, ecsetek, rajztáblák, rajztömbök,
festékek, törlogummik, szivacsok, **könyvtáskák** sat. sat. ki-
esinyben is jutányos árak mellett szerezhetők be.

☞ **Iskolai szerek raktára.** ☜

☞ EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT. ☜

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztricsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

ROMAN és PORTLAND CZEMENTET

küldtünk. A beocsini czeмент legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legelőszöbben szállít bármekkora mennyiséget.

Tisztelettel
BEOCSINI CZEMENT UNIÓ.

Van szerencsénk tudatni, hogy Nagy-Enyeden **Bisztricsány Lajos** urnál **GYÁRI RAKTÁRT** allítottunk fel, hol nádszövetet és gyékényeket mindig a legjutányosabban lehet beszerezni.

Teljes tisztelettel:
Erdélyi gyékény- és nádszövet-gyár.

Van szerencsém a magtermelő birtokos urakkal tudatni, hogy **kézi heremag-szítáimat** nagys. dr. **Szaniszló Albert** tanár ur **szakszerű utasítása** szerint javítottam, melyek ezen újítás következtében a **legjobbakknak bizonyultak**, a **legkisebb arankaszemet** és egyéb terményekből is minden idegen **magvat, gyomot** kiválasztanak; nagyobb és kisebb szemű heremagvakhoz számtal. 1, 2, 3, 4. számú lyukkal vannak ellátva; a sziták igen szilárdan, **horgany-lemezből** vannak készítve. Hogy a vevő közönség kényelmesen beszerezhesse ezen hasznos cikket e vidék részére, **Bisztricsány Lajos** urnál bizományi raktárt allítottam fel, ki is **darabját 5 frton** adja el. Meg vagyok győződve, hogy e kítűno mag-rostak rövid idő múlva **egy magtermelőnél sem fognak hiányozni**. Továbbá **sodronyfonataimat** minden meretben, és **kerti butoraimat** szinten ajánlom; ezek is **Bisztricsány Lajos** urnál rendelhetők meg.

Tisztelettel
Felsőmagyarországi első fa- és vassodronyáru-gyár.
DELEVÁL G. E.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdi- niát és orosz halakat** jutányosan ajánlok.

Teljes tisztelettel
Bisztricsány Lajos.

1028 28-52

☞ Friss székely turó es kaskavál mindig kapható. ☜

STEÁRIN GYERTYA EGY CSOMAG 35 KRAJCSZAR.

Ajánlom minden háztartás-
hoz, különösen üzletek, pin-
czék, raktárokhoz és esator-
nákhöz biztos, mérég nélküli

egérirtó

szereimet; az eredményért **szavato-
lok**, ellenben a pénz vissza-
adatik.

Raktár: **Bisztricsány Lajos**
urnál Nagy-Enyeden.

Malárcsik G.
S.-A. Ujhely.

KÍTŰNŐ JO IZŰ CUBA-KÁVÉ KILOJA 160, 2-210.